

O Antigo Réxime

Concepto

Podería definirse

Como o conxunto de trazos políticos, xurídicos, sociais e económicos, que caracterizaron a Europa e ás súas colonias durante os séculos XVII e XVIII.

O Termo

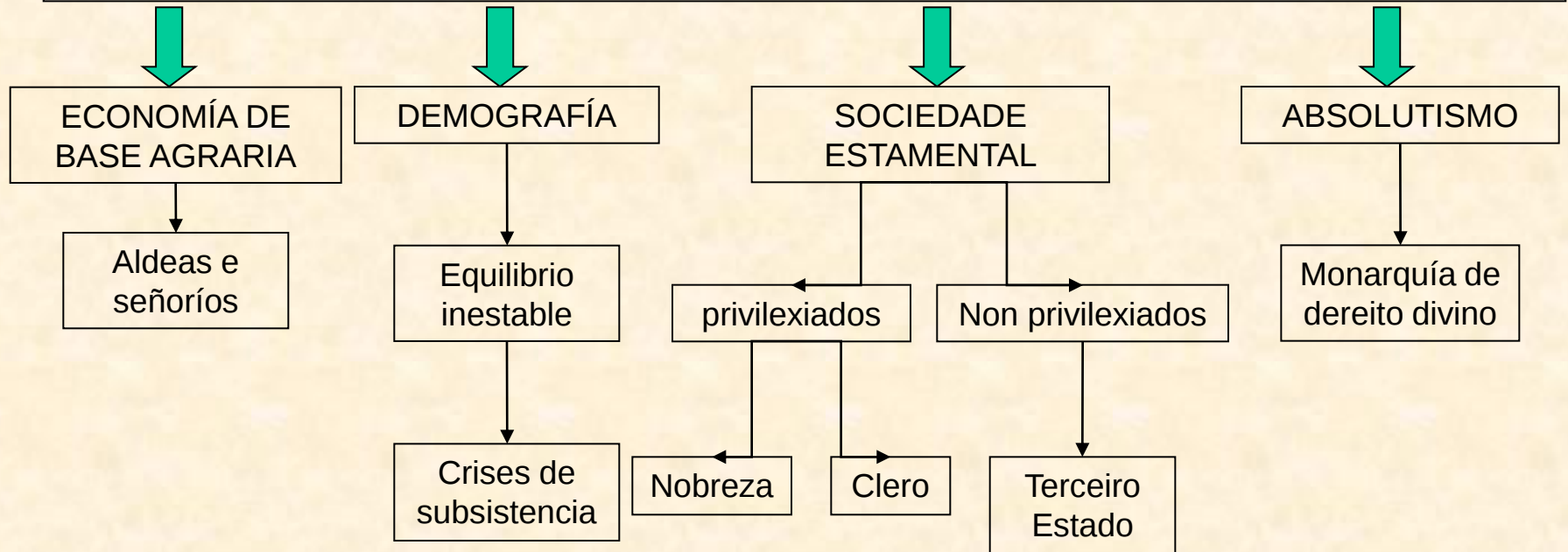
- Foi empregado por primeira vez polos revolucionarios franceses para designar despectivamente a estrutura política e social do seu país.
- Posteriormente, empregouse para designar esa realidade política e institucional noutros Estados.

Características

- Unha demografía antiga
- Unha economía agraria
- Unha estrutura social estamental
- Unha forma de goberno absolutista

ESTRUTURAS DO ANTIGO RÉXIME

Unha economía de base agraria

- 3/4 partes da poboación activa estaban ocupadas na actividade agrícola e gandeira.
- A principal fonte de riqueza é a terra.

Unha economía de base agraria

O desenvolvemento urbano é escaso

- A **aldea** é o centro de organización e produción. Son escasas as **ciudades** con máis de 50.000 habitantes. A mediados do **século XVIII** nalgúñas zonas (Inglaterra) comeza unha importante emigración do campo á cidade.
- Isto repercutirá nun desenvolvemento sen precedentes do fenómeno do urbanismo.

Unha economía de base agraria

A estrutura da propiedade

É fundamentalmente de carácter **señorial**, baseada en grandes propiedades cuxos donos reciben cuantiosas rendas de carácter feudal procedentes dunha inxente masa de [campesiños](#).

● La tierra era propiedad de los señores feudales

Sus posesiones eran los

Señoríos

Podían ser de dos tipos

Señorío territorial

- Las tierras son propiedad del señor y el campesino tenía que pagar unas rentas determinadas

*Señorío
jurisdiccional*

- El señor ejercía la justicia, nombraba cargos y percibía impuestos por el uso de monopolios señoriales (molino...)

● Los campesinos pagaban muchos impuestos

Se dirigían a tres
destinatarios

Al rey

- Se pagaban impuestos directos sobre las rentas
- Se pagaban impuestos sobre productos de consumo

A los señores

- Por el derecho de explotación de la tierra y por los demás derechos señoriales

Al clero

- El diezmo eclesiástico

A menudo provocaban revueltas campesinas

Unha demografía antiga

Caracterizada por un escaso crecemento vexetativo

Con altas taxas de **natalidade** contrarrestadas por altos índices de **mortalidade** (especialmente infantil).

Unha demografía antiga

Cun fráxil equilibrio entre poboación e recursos

- Os **escasos rendementos agrícolas** e a irregularidade das colleitas desencadenan reiteradas **crises de subsistencias** que desembocan en **fames negras** e predispoñen ao desenvolvemento de **enfermidades** epidémicas.
- A secuela é unha mortalidade catastrófica

Unha demografía antiga

Que sofre cambios no século XVIII

- En certas zonas (Inglaterra, Francia) aumentan os **excedentes** alimentarios, e unha mellor nutrición conduce á **diminución** das fames excepcionais e das epidemias.
- Outro factor que influiu nestes cambios, aínda que de forma menos determinante, foi o progreso da **medicina**.

Unha demografía antiga

O resultado foi:

- Un sustancial **crecemento** demográfico, que non afectou por igual a todo o continente.
- Ese crecemento contribuíu ao aumento da **demanda** de alimentos e manufacturas, así como a un aumento da dispoñibilidade de **man de obra** para o campo e a industria, factores esenciais no fenómeno da revolución agrícola e industrial.

Unha economía de base agraria

A industria é de carácter artesanal

Conserva aínda trazos gremiais

La persistencia del sistema gremial

- **El gremio era una agrupación de artesanos que controlaban en régimen de monopolio toda la producción artesanal de cada oficio**

Consistía en controlar

- La cualidad de la producción
- El precio final
- El acceso al oficio

- **El trabajo artesanal se basaba en pequeños talleres y en la elaboración de todos los procesos de la producción**

*Taller de curtido de pieles,
por Léonard De France*

Nuevas formas de producción

- En el siglo XVII se desarrolla el **sistema de trabajo a domicilio** (domestic system)

Se escapaba del control de los gremios

Aumentaba la producción

- Otra forma de producción eran las fábricas patrocinadas por el Estado ("manufacturas reales")

Un empresario capitalista compra la materia prima y la distribuye entre familias campesinas

Los campesinos fabrican la mercancía en los meses de descanso agrario

El empresario capitalista recoge el producto

El empresario se ocupa de distribuir o vender la mercancía

Sector secundario artesanal: manufactura de tejidos de Indias

Unha economía de base agraria

O comercio máis relevante é o de longa distancia

Os intercambios internos son escasos e complicados, debido ás deficientes **comunicacións** é a inexistencia dun mercado interno **unificado**.

El gran comercio internacional

El comercio internacional se benefició de

La expansión colonial y del aumento de la demanda

La expansión colonial de los Estados modernos (España, Portugal, Francia, Inglaterra y los Países Bajos) estableció

Monopolios de comercio

Control por grandes compañías privilegiadas

Compañía de las Indias

El comercio interior

El comercio interior se desarrollaba

En mercados (semanales) y ferias (anuales)

Substituidas por lonjas o centros de contratación (diarias)

Unha estrutura social estamental

- **Articulada en estamentos**

Un estamento correspóndese cun estrato ou **grupo** social, definido por un común estilo de vida e análoga función. É de carácter **impermeable**.

- **Cada membro da sociedade pertence a un estamento**

Éste négalle ou concede **privilexios**, é dicir a exención de obrigacións ou o dereito a ventaxas exclusivas. Ao estamento privilexiado accédese (salvo o clero) por **nacemento** ou por **concesión** especial do monarca.

- **A ríxida sociedade estamental entra en crise**

A raíz dos cambios producidos ao longo do **século XVIII** (Revolución Francesa), abrindo paso á sociedade capitalista.

El clero

Era un estamento privilegiado

Se dividía en
dos grupos

Clero regular

*(órdenes monásticas y
religiosas, monjes y monjas)*

Con
diversidad

Clero secular

(curas)

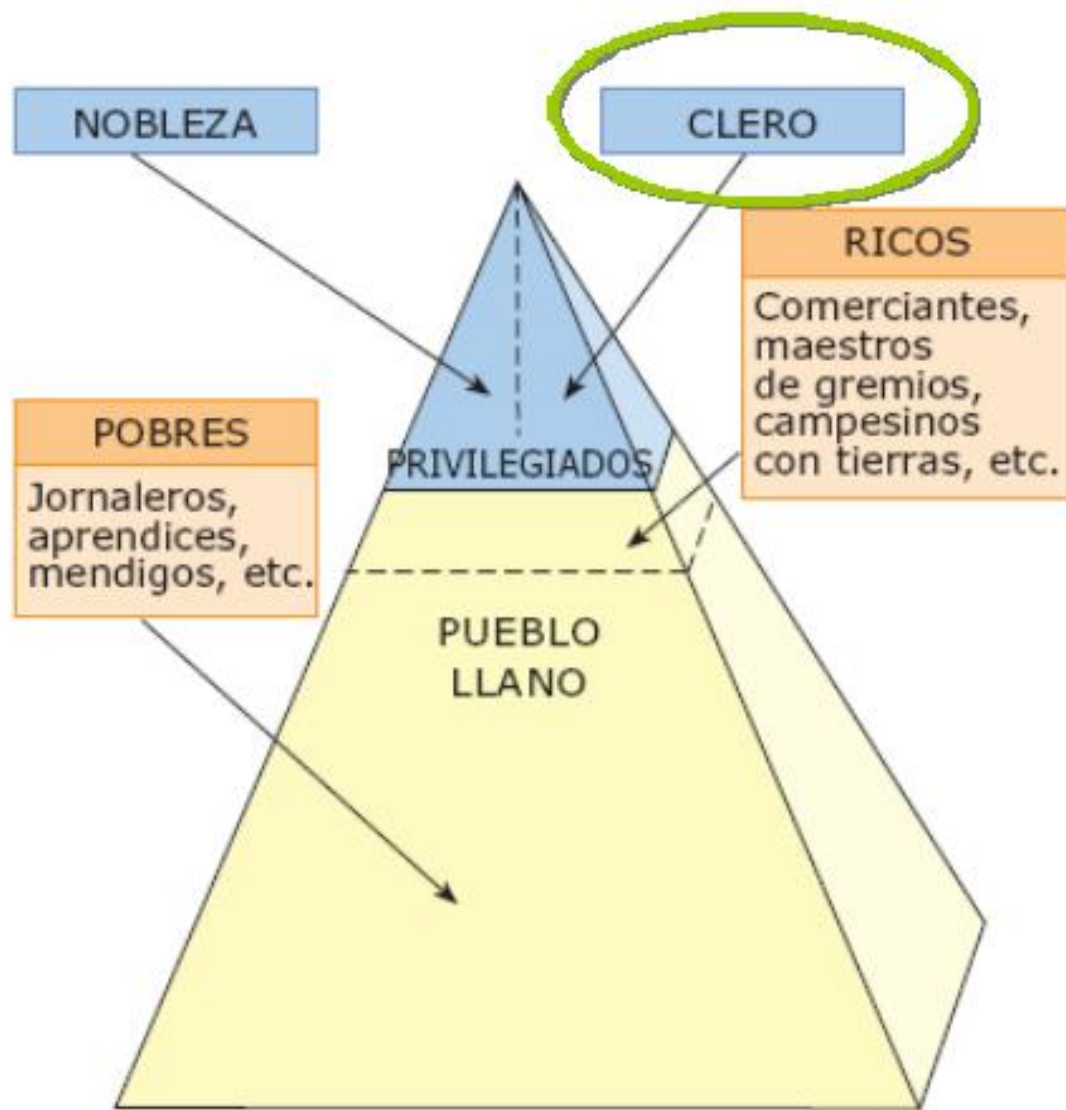
Alto clero

(cardenales, obispos...) Con gran poder y riqueza

Bajo clero

*(curas, monjes...) Vivían de forma modesta, incluso
en la pobreza*

***La carrera eclesiástica era la vía para poder
acceder desde el estado llano a un estamento
privilegiado***

Unha estrutura social estamental

Nobleza y aristocracia

La aristocracia era el nivel alto de la nobleza

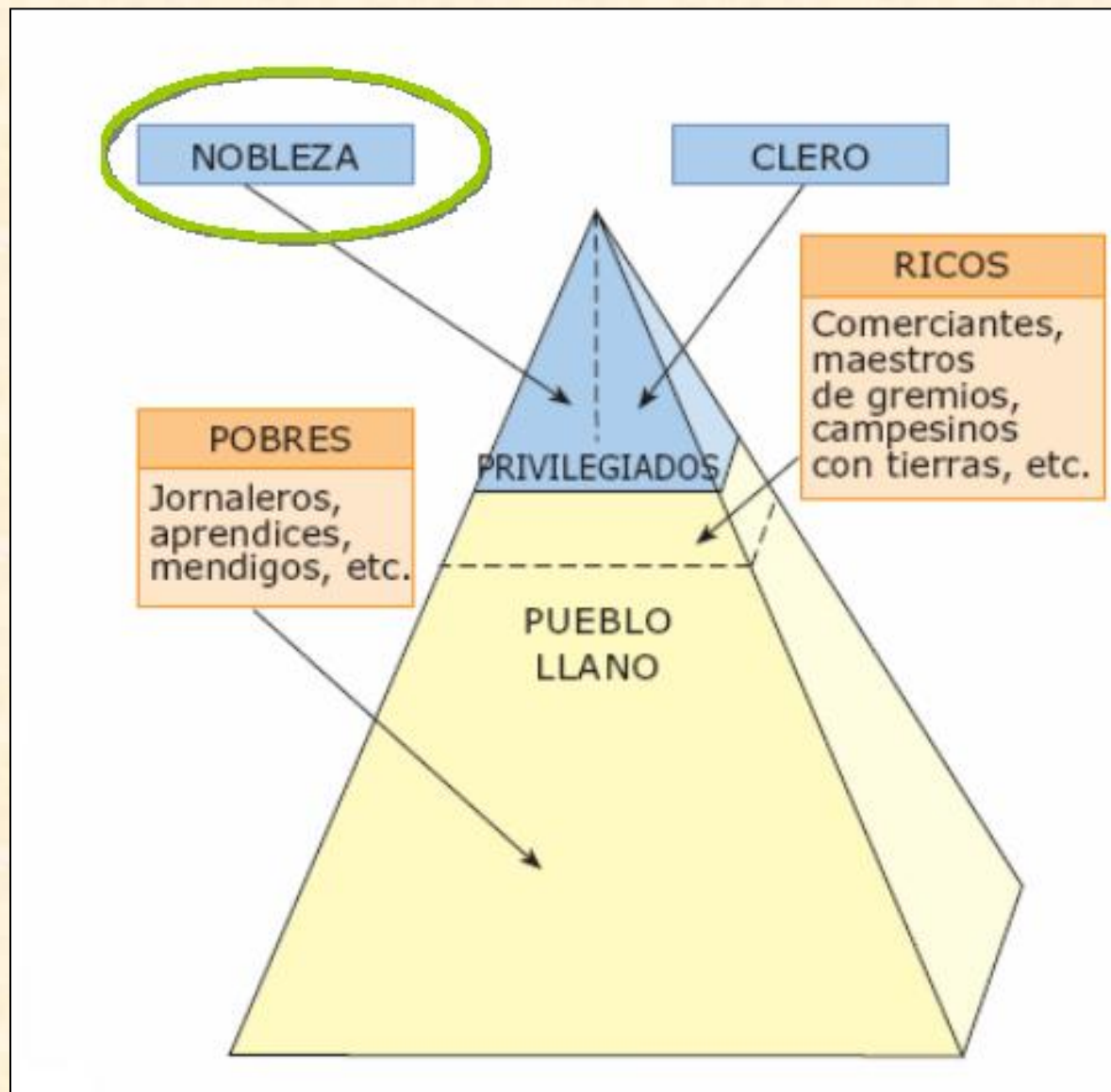
-
- *La más rica y poderosa*
 - *Se reservaban los altos cargos de la administración y del ejército*

- *Despreciaban a los grupos inferiores y al trabajo productivo*

En el siglo XVIII se acercó a la alta burguesía

OS PRIVILEXIADOS: NOBREZA E CLERO

Duques de Osuna, Goya, 1748

Cardenal. Greco, 1600-01

Salóns aristocráticos. Século XVIII

El pueblo llano o tercer estado

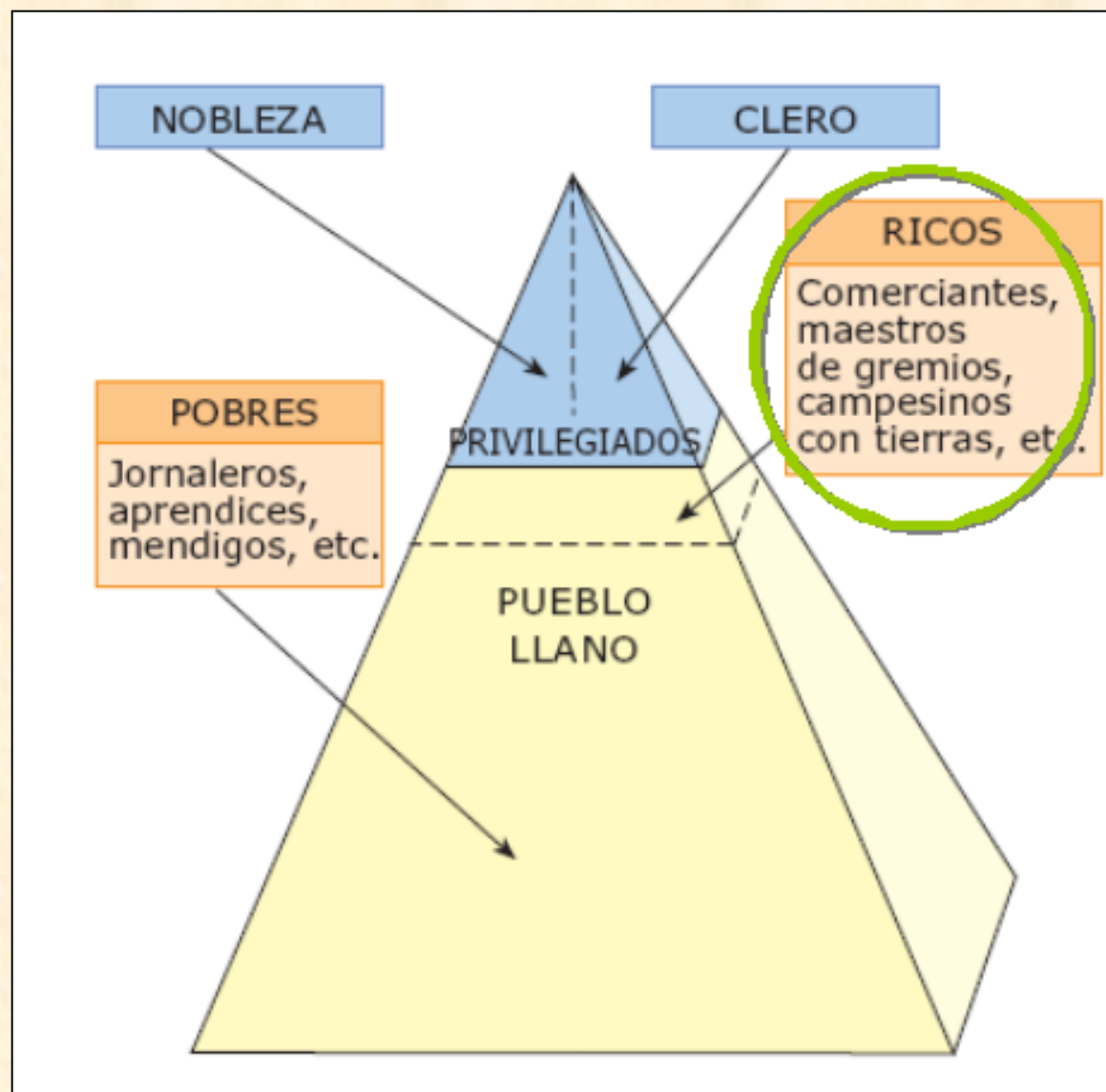
Carecían de privilegios jurídicos y económicos

 La burguesía

El grupo más rico

Sector básico del desarrollo económico

Con un papel social muy reducido (sin poder político)

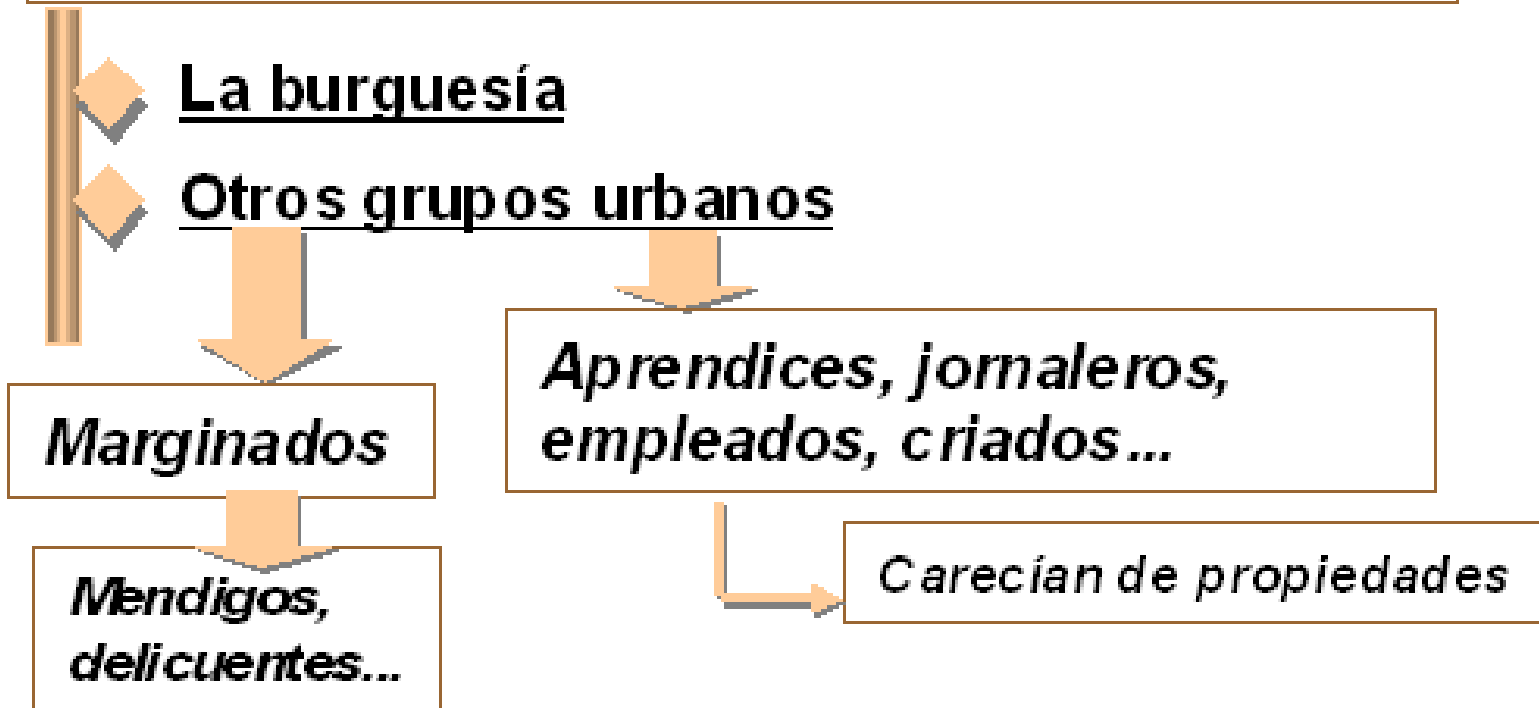
TERCEIRO ESTADO. BURGUESÍA

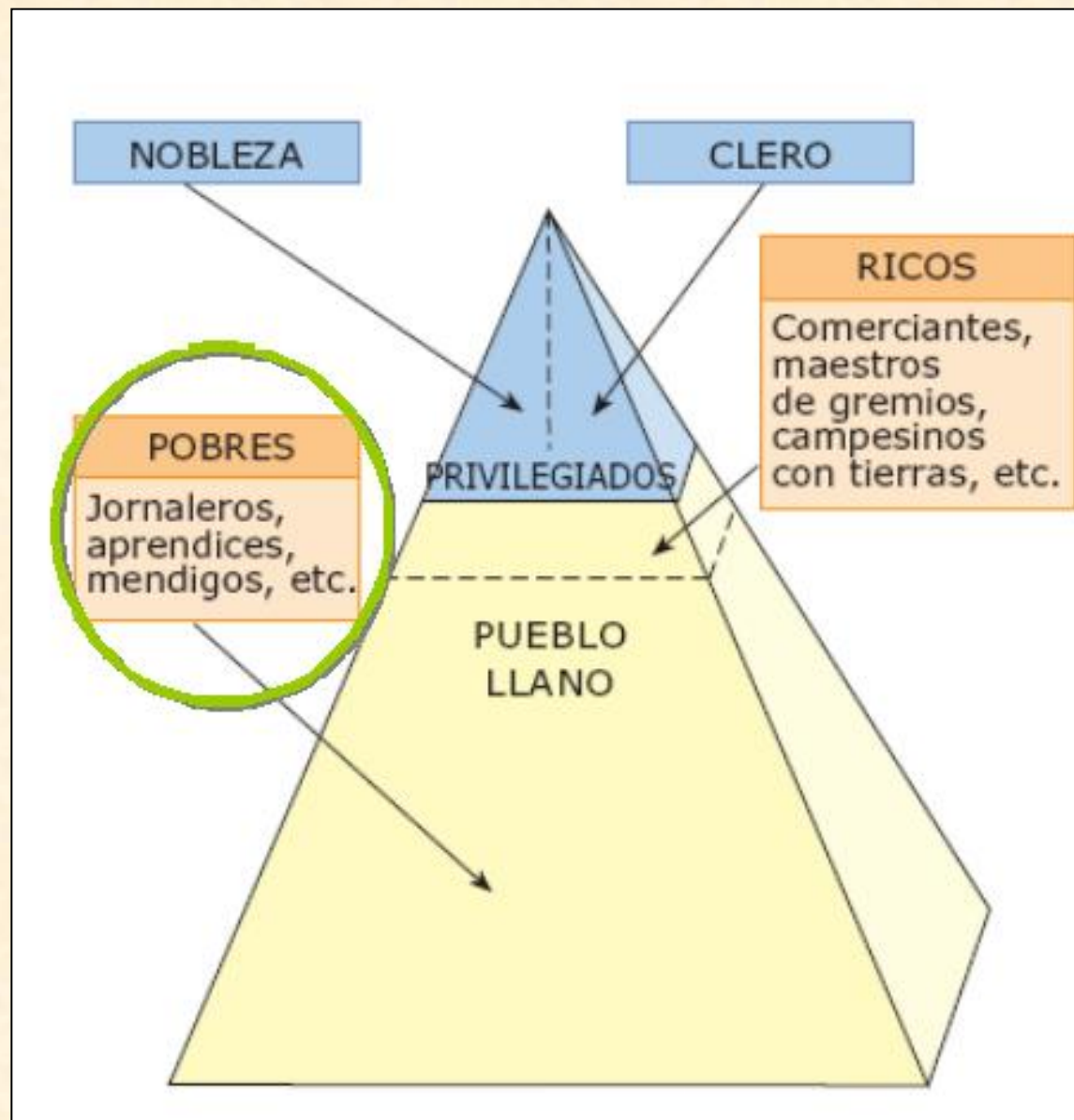

Interiores burgueses, Vermeer, 1666

El pueblo llano o tercer estado

Carecían de privilegios jurídicos y económicos

TERCEIRO ESTADO. FAMILIA ARTESANA

A Sagrada Familia do paxariño. Murillo, 1746

TERCEIRO ESTADO. CAMPESIÑADO

Familia de labregos nun interior. Louis Le Main, 1642

Un governo absolutista

Fundamentado ideologicamente na fórmula

“Monarquia de Direito Divino”.

Bossuet afirma que o poder lhe é concedido ao Rei por Deus e carece de limites terrenos, e o Rei é responsável só ante Deus.

Un governo absolutista

Paradigma de monarquía absoluta

A francesa, encarnada na figura do rei **Luís XIV.**

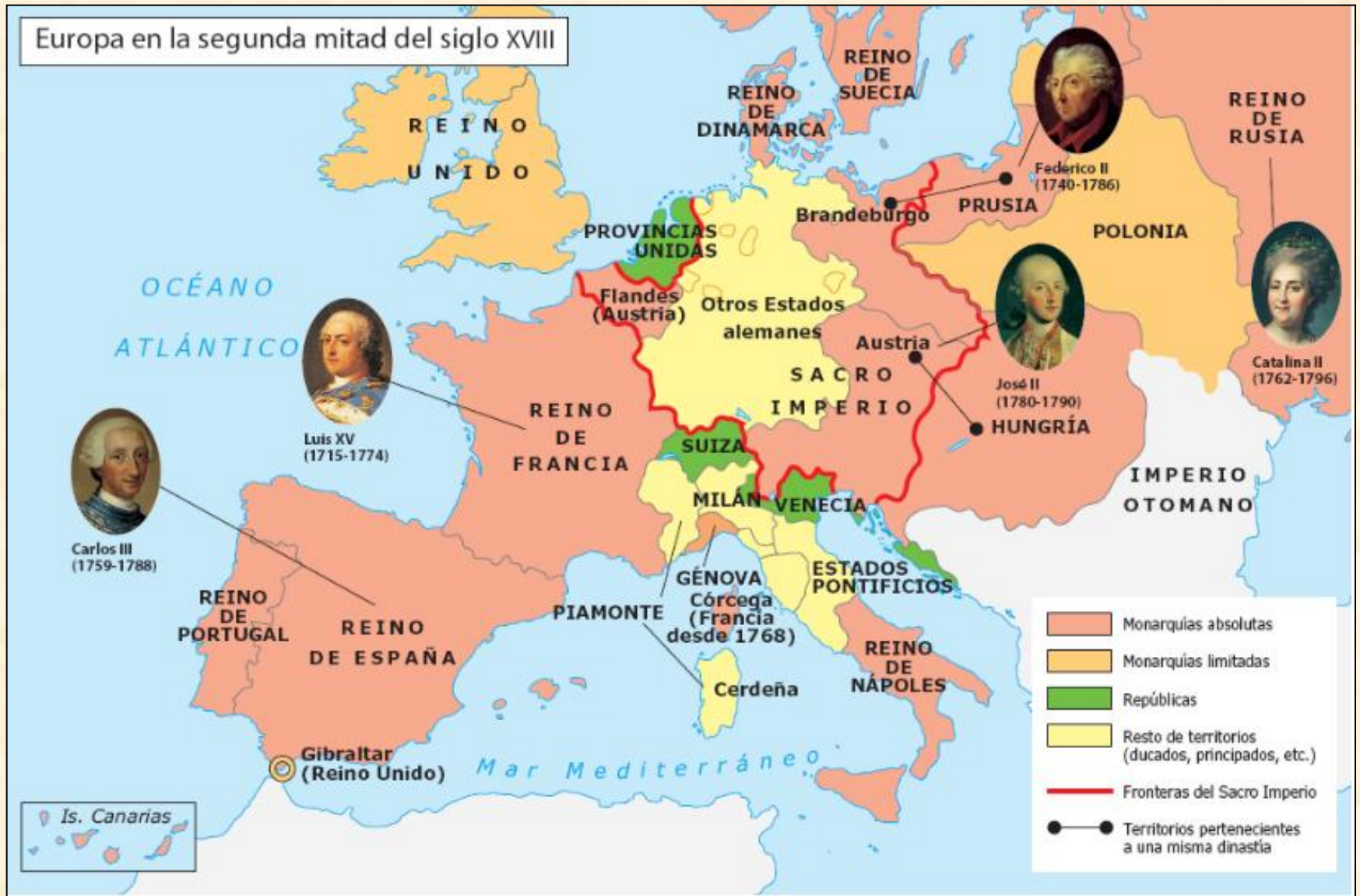
Un gobierno absolutista

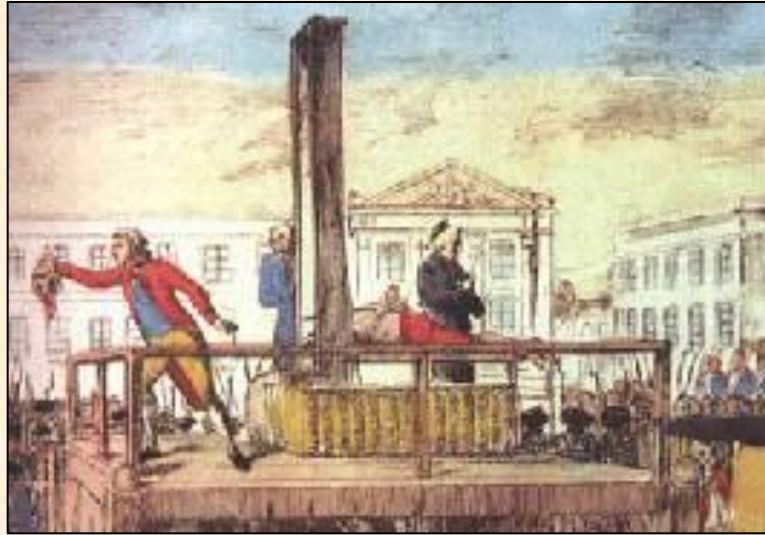
Houbo excepciones a esta forma de gobierno

- As Provincias Unidas (Holanda)
- A República de Venecia
- [Inglaterra](#)

Europa en la segunda mitad del siglo XVIII

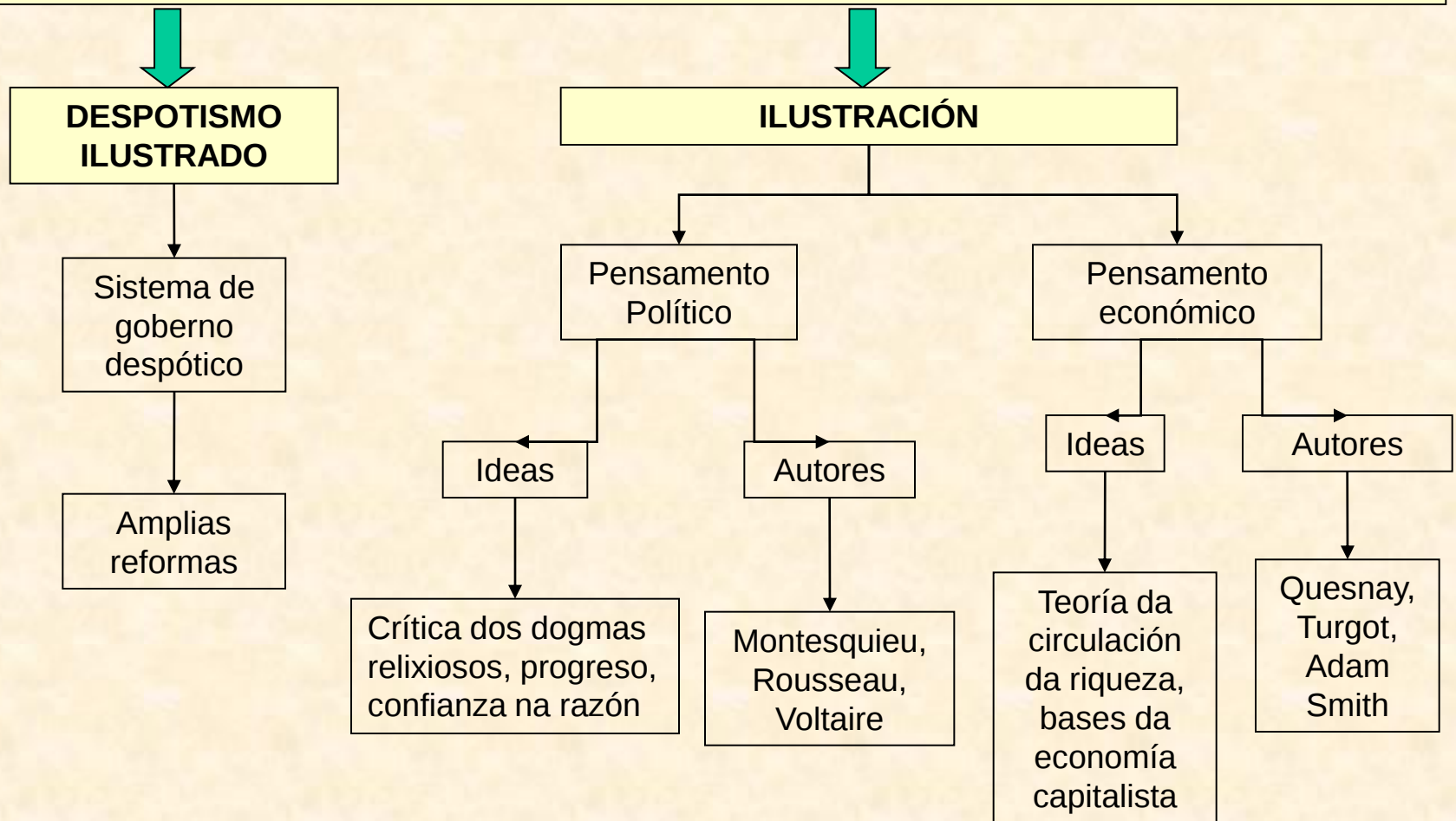
Un governo absolutista

O seu máximo esplendor alcánzao

- Durante a 2ª metade do século XVII e gran parte do século XVIII.
- O seu fin acaecerá trala revolución burguesa en Francia (1789) e os posteriores estoupidos do século XIX.

SÉCULO XVIII. O PRINCIPIO DOS CAMBIOS

A Ilustración

Concepto

- Podería definirse como o **movemento** filosófico, literario e científico que se desenvolve en Europa e as súas colonias ao longo do **século XVIII** (“das Luces”).
- Supuxo unha importante **modernización** cultural e o intento de **transformar** as caducas estruturas do Antigo Réxime.

A Ilustración

Ideas fundamentais

- A Razón

É o único medio para conseguir a verdade e, xunto co **progreso**, constitúe o camiño para alcanzar a felicidade.

- O Progreso

A él chégase grazas á **Ciencia**; en combinación coa **técnica**, permite o avance da humanidade de maneira evolutiva e indefinida.

- A Natureza

É o orixe de todo o xenuino, verdadeiro e auténtico. A **sociedade** é a que falsea e corrompe ao home, bó en estado natural.

- A Felicidade

É un ben ao que todo home ten **dereito** e constitúe un fin en sí mesma.

A Ilustración

Vehículos de difusión

- As **sociedades** científicas, literarias ou artísticas e as **academias**, apoiadas polos poderes públicos.
- As **sociedades de amigos do país**, establecidas normalmente nas principais cidades e capitais de provincia.
- Os **Salóns**. Tertulias ou reunións de ilustrados.
- [A Enciclopedia](#)

Salón ilustrado

A Ilustración

O pensamento ilustrado

Antecedentes

Hai que buscalos **en Inglaterra** e **Holanda** durante o século XVII.
Destaca a figura de **Newton**.

A Ilustración

O pensamento ilustrado

Figura decisiva de gran influencia posterior

John Locke. Propugna a **separación de poderes**.

SEPARACIÓN DE PODERES

```
graph TD; A[SEPARACIÓN DE PODERES] --> B[PODER EXECUTIVO]; A --> C[PODER LEXISLATIVO]; A --> D[PODER XUDICIAL]; B --> E["REI OU PRESIDENTE DA REPÚBLICA:  
Executa as leis  
Nomea aos ministros"]; C --> F["PARLAMENTO:  
Fai as leis  
Elabora os orzamentos do Estado  
Os cidadáns elixen o Parlamento por sufraxio, censatario primeiro e universal despois"]; D --> G["TRIBUNAIS:  
Independencia do executivo  
Aseguran o cumprimento das leis"];
```

PODER EXECUTIVO

REI OU PRESIDENTE DA REPÚBLICA:

Executa as leis

Nomea aos ministros

PODER LEXISLATIVO

PARLAMENTO:

Fai as leis

Elabora os orzamentos do Estado

Os cidadáns elixen o Parlamento por sufraxio, censatario primeiro e universal despois

PODER XUDICIAL

TRIBUNAIS:

Independencia do executivo

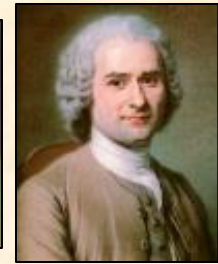
Aseguran o cumprimento das leis

A Ilustración

O pensamento ilustrado

Na súa vertente política

É desenvolvido na obra dos seguintes autores:

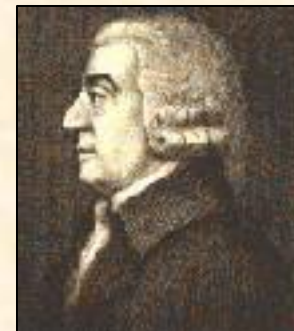
- Montesquieu. Teoriza sobre a **división de poderes**.
- Voltaire. Indaga na **liberdade** de pensamento e aboga por unha nova relixión (deísmo) que substitúa ás reveladas.
- **Rousseau**. Fai fincapé na concepción da **Natureza** e as **relacións sociais** entre os homes.

A Ilustración

O pensamento ilustrado

Na súa vertente económica

Concrétase en dúas novas correntes: a **fisiocracia** e o **liberalismo**, que entran en colisión coa tendencia imperante do momento, o **mercantilismo**.

- **Fisiocracia**

Os fisiócratas sosteñen que a riqueza dun Estado provén da natureza, máis exactamente, da **agricultura**. O seu principal teórico é **Quesnay**.

- **Liberalismo**

Para os seus defensores, a riqueza do Estado non radica nin na acumulación de metais preciosos (mercantilismo) nin exclusivamente na agricultura (fisiocracia), senón na **liberdade**. O Estado no debe intervir na actividade económica. O seu principal teórico é [Adam Smith](#).

LEY DE LA OFERTA Y LA DEMANDA

Oferta de productos superior a la demanda, competencia:
bajan los precios

Al aumentar la demanda escasean los productos:
suben los precios

Al bajar los precios:
aumenta la demanda

Oferta de empleo superior a la demanda, competencia:
suben los salarios

Al aumentar la demanda de trabajo desaparece la competencia:
bajan los salarios

Al subir los salarios nuevas personas acceden al mercado de trabajo:
aumenta la demanda